

Sygn. akt II Ca 334/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie	SSO Grzegorz Ślęzak SSR del. Mirosława Makowska (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa H. B.

przeciwko T. B.

o naruszenie posiadania

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 6 marca 2015 roku, sygn. akt I C 427/14

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddala.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 334/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim, w sprawie I C 427/14 z powództwa - H. B., przeciwko T. B. o naruszenie posiadania przywrócił powódce H. B. współposiadanie zabudowanej nieruchomości, położonej w U., przy ul. (...), naruszone działaniem pozwanego T. B. poprzez nakazanie pozwanemu T. B., aby wydał powódce H. B. komplet kluczy otwierających furtkę, bramę wjazdową na nieruchomość oraz drzwi wejściowe prowadzące do wspólnego korytarza w budynku mieszkalnym lub usunął istniejące zamknięcie oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 200,00 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

(...) położona w U. przy ul. (...) zabudowana jest parterowym budynkiem mieszkalnym oraz gospodarczym. Nieruchomość ta jest ogrodzona, a do nieruchomości prowadzi brama wjazdowa oraz furtka. W księdze wieczystej ((...)) założonej dla przedmiotowej nieruchomości ujawnieni są jako jej współwłaściciele w udziałach po 1/2 części każde z nich -H. B. oraz T. B..

Rozwiązując przez rozwód związek małżeński T. B. i H. B. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. ustalił, że strony będą korzystać ze wspólnego domu położonego w U. przy ul. (...) w ten sposób, że przyznał T. B. prawo do wyłącznego korzystania z drugiego pokoju po prawej stronie od wejścia oraz komórki znajdującej się dalej od domu, natomiast H. B. prawo do wyłącznego korzystania z pokoju po lewej stronie od wejścia oraz komórki znajdującej się bliżej domu. Z kuchni (pierwszego pomieszczenia po prawej stronie od wejścia), korytarza i łazienki strony korzystać będą wspólnie bez wzajemnych zakłóceń.

W wykonaniu powyższego orzeczenia Komornik sądowy przy (...) w dniu 26 listopada 2012 roku wydał H. B. pokój po lewej stronie od wejścia do budynku oraz komórkę bliżej domu- T. B. wydał powódce klucz od furtki od ulicy, klucz od bramy od ulicy (W.), klucz od drzwi wejściowych do budynku mieszkalnego oraz klucz od pokoju po lewej stronie od drzwi wejściowych, a następnie w dniu 28 czerwca 2013 roku wprowadził H. B. w posiadanie całej murowanej komórki znajdującej się bliżej domu mieszkalnego (stwierdzono przy tym, że powódka posiada klucz do dolnego zamka drzwi wejściowych do budynku, górny zamek miał zostać usunięty, posiada również klucze do furtki wejściowej oraz do bramy wjazdowej od ul. (...)).

W dniu 2 października 2013 roku powódka zamieszkała u syna stron M. B.. W przedmiotowym pokoju pozostawiła swoje rzeczy, pokój ten był zamknięty a powódka posiadała do niego klucz. Po 20 października 2013 roku powódka udała się na nieruchomości stron, a posiadany przez powódkę klucz nie pasował do zamka dolnego w drzwiach wejściowych do budynku. Ponownie powódka była na nieruchomości w dniu 9 grudnia 2013 roku i tym razem nie mogła otworzyć zamka w furtce ani w bramie wjazdowej od ul. (...).

Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo zasługuje na jego uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w oparciu o dowód z przesłuchania stron, dokumenty -powołane w części pierwszej uzasadnienia- złożone przez powódkę.

Twierdzenia powódki dotyczące naruszenia posiadania znajdują potwierdzenie w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, dowodach z dokumentów jak również w dowodzie z przesłuchania stron. Dowody te stanowią spójną i logiczną całość, świadczącą o posiadaniu przez powódkę do wyłącznego korzystania z pokoju po lewej stronie od wejścia do budynku oraz z komórki znajdującej się bliżej budynku mieszkalnego. Działanie pozwanego, polegające na utrudnieniu powódce dostania się na nieruchomości przy ul. (...) w U., poprzez wymianę zamków w furtce, bramie wjazdowej oraz do drzwi wejściowych do budynku, wydaje się być wykazane przez powódkę poprzez dowód z przesłuchania stron oraz wynika pośrednio z ustaleń i wniosków zawartych w uzasadnieniu Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. do wyroku rozwodowego (k-26 i następane) i datuje się na okres pomiędzy 3 października a 9 grudnia 2013 roku.

Przesłuchany w charakterze strony pozwany (k-25 odwrót) zaprzeczył wprawdzie aby wymieniał zamki, jednakże biorąc pod uwagę jego dotychczasowe zachowanie, opisane w uzasadnieniu wyroku rozwodowego (k- 29 do k-30) oraz treść zeznań złożonych w sprawie niniejszej (k-18 odwrót w zw. z k-25 odwrót) -„Do dzisiejszego dnia nie interesuje się posesją i nie była na niej" wskazuje, że wymiana zamków w furtce, bramie wjazdowej oraz w drzwiach wejściowych do budynku mieszkalnego miała miejsce i była dziełem pozwanego.

Dlatego też dał Sąd wiarę zeznaniom powódki złożonym w przesłuchaniu stron.

Posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel posiadacz samoistny, jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą posiadacz zależny - porusza art. 336 k.c.

Posiadanie powódki jako posiadacza samoistnego wynika również z przysługującego jej tytułu własności do nieruchomości.

Przepis art. 344 § 1 k.c. stanowi, że przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło, przysługuje posiadaczowi roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń. Roszczenie to nie jest zależne od dobrej wiary posiadacza ani od zgodności posiadania ze stanem prawnym, chyba że prawomocne orzeczenie sądu lub innego powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju organu państwowego stwierdziło, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem.

Z cytowanego przepisu wynika, że posiadanie jest stanem faktycznym, a roszczenie przewidziane w tym przepisie nie zależy ani od wiary posiadacza oraz od stanu zgodności posiadania ze stanem prawnym.

Roszczenie przewidziane w art. 344 § 1 k.c. wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od chwili naruszenia (art. 344 § 2 k.c.).

Zakres kognicji sądu w sprawach o naruszenie posiadania wyznaczony został poprzez dyspozycję art. 478 k.p.c., który stanowi, że w sprawach o naruszenie posiadania sąd bada jedynie ostatni stan posiadania i fakt jego naruszenia, nie rozpoznając samego prawa ani dobrej wiary pozwanego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności oraz powołane przepisy prawa Sąd orzekł o przywróceniu posiadania na rzecz powódki H. B. - w sposób opisany w sentencji orzeczenia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. przyjmując zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy. Na koszty te składa się opłata sądowa od pozwu w wysokości 200,00 złotych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany. Treść apelacji nie artykułuje zarzutów, ale wskazuje, że apelujący nie zgadza się z zaskarżonym wyrokiem, uważając go za stronniczy i krzywdzący, oparty tylko na twierdzeniach powódki, którym powód zaprzecza, wskazując, iż nie dokonał wymiany zamków, gdyż w tym dniu nie było go w domu.

Intencją apelacji wydaje się być wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny wskazując, że powódka nie mogła dostać się do swojego pokoju po dniu 20 października 2013 roku, a następnie w dniu 9 grudnia 2013 roku powódka nie mogła także otworzyć zamka w furcie w bramie wjazdowej. Pozwany co prawda zaprzecza, aby to on wymienił zamki, jednakże nie przedstawia na poparcie swoich twierdzeń żadnych dowodów.

Sąd Okręgowy zauważa jednak, iż pomiędzy stronami toczą się postępowania sądowe w przedmiocie podziału majątku wspólnego (sygn. akt I Ns 768/14) oraz o eksmisję (sygn. akt I C 646/15), która to sprawa została połączona do sprawy o podział majątku wspólnego. Nadto wskazać należy, że Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w sprawie I C 175/13 oddalił powództwo T. B. przeciwko H. B. o zapłatę z tytułu korzystania z budynku będącego własnością T. B., a Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2015 roku, w sprawie II Ca 229/15 oddalił apelację powoda T. B..

W tych okolicznościach w przekonaniu Sądu Okręgowego zachodziły podstawy do rozważenia zastosowania art. 5 k.c.

Stosowanie art. 5 k.c. może wchodzić w grę w każdym wypadku, gdy w świetle oceny określonego stanu faktycznego, przy uwzględnieniu treści konkretnej normy prawnej włącznie z jej celem, można mówić o tym, iż korzystanie przez osobę zainteresowaną z przysługującego jej prawa podmiotowego pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego. Zasady te, choć same w sobie nie stanowią żadnych uprawnień, są właśnie jednym z kryteriów służących do wyznaczania granic wykonywania konkretnego prawa podmiotowego (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2013 r. VI ACa 1353/12 LEX nr 1369410). Art. 5 k.c. ma na celu zapobieganie stosowaniu prawa w sposób, który prowadzi do wywarcia skutków niemoralnych albo rozmiągających się zasadniczo z założeniem

jego ustanowienia. Ma on wyjątkowy charakter, przełamuje zasadę, że wszystkie prawa podmiotowe korzystają z ochrony prawnej. Odmowa udzielenia ochrony musi być uzasadniona okolicznościami rażącymi i nieakceptowanymi ze względu na system wartości istniejący w społeczeństwie. Wszelkie rozstrzygnięcia będące wyjątkiem od strzeżenia praw podmiotowych wymagają ostrożności oraz wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego przypadku. Klauzule społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa i zasad współżycia społecznego, ujęte w art. 5 k.c. należy traktować jako normy społeczne ogólne, odnoszące się (w przeciwieństwie do regulacji tych zasad w przepisach szczególnych mających charakter norm prawnych) do wszystkich możliwych przypadków, gdy powoływanie się na prawo podmiotowe nie stanowi jego wykonywania, lecz jego nadużywanie, które nie jest społecznie aprobowane i w związku z tym nie korzysta z ochrony. Zasady te zastąpiły w kodeksie cywilnym, a także w innych ustawach regulujących stosunki cywilnoprawne takie dawne zasady, jak: słuszności, dobrej wiary (w znaczeniu obiektywnym), porządku publicznego, uczciwego obrotu czy też dobrych obyczajów (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia z dnia 29 maja 2013 r., i ACa 162/13 LEX 1416340).

Konstrukcja nadużycia prawa podmiotowego funkcjonuje, jako narzędzie rozwiązywania powstających w praktyce konfliktów interesów poszczególnych podmiotów prawa. Często określa się ją za pomocą pojęcia wziętego z nauk technicznych, jako swego rodzaju zawór bezpieczeństwa. Pozwala ona na pewną elastyczność w stosowaniu prawa i gwarantuje sprawiedliwe rozstrzygnięcie w poszczególnych stanach faktycznych. Na gruncie teorii prawa wskazuje się, że konstrukcja nadużycia prawa, wprowadzana poprzez stosowanie klauzul generalnych, stanowi jeden z instrumentów "otwierania instytucji prawnych na kryteria pozasystemowe. W Kodeksie cywilnym instytucja nadużycia prawa podmiotowego regulowana jest w art. 5, który stanowi: "Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony".

W świetle przedmiotowej regulacji trzeba przyjąć, że H. B. miała przyznane prawo do korzystania z nieruchomości. W związku z oddaniem powództwa o zapłatę za korzystanie z nieruchomości, powódka nie ponosiła żadnych obciążeń finansowych. W tych okolicznościach, w sytuacji gdy w zasadzie – co prawda w sposób pośrednio zawiniony przez jej byłego męża – opuściła dom i zamieszkała u syna, powoływanie się obecnie na naruszenie posiadania uznać należy za nieodpowiednie. Podkreślić trzeba, że kwestuje związane m.in. z zamieszkiwaniem stron na nieruchomości położonej w U. przy ul. (...) winny być przedmiotem rozpoznania w sprawie o podział majątku toczącej się przed Sądem Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim i ewentualnych rozliczeń stosownie do treści art. 45 k.r.o. Podkreślenia również wymaga okoliczność, iż zamieszkiwanie wspólne bardzo zwaśnionych stron stanowiłoby zarzewie kolejnych konfliktów.

Dlatego też na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił.

Na oryginale właściwe podpisy